PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	13.11.2026, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Anna-Maria Rahamägi
Ametiasutuse nimi:	Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	26930000093
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 93[1] lg 1 - § 25 lg 2
Kahtlustatava nimi:	XXX (s XXX)

Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja nr 26930000093, milles oli 27.05.2026 XXX esitatud kahtlustus Karistusseadustik (edaspidi KarS) § 93[1] lg 1 - § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, s.o rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud keelu rikkumise katses, mis seisnes alljärgnevas käitumises: XXX, olles isikuks, kes on varasemalt, s.o 27.08.2025 toime pannud Rahvusvahelise sanktsiooni seadus (edaspidi RSanS) § 36[1] lg 1 - § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava väärteorikkumise, s.o rahvusvahelise sanktsiooni ja Vabariigi Valitsuse sanktsiooni rikkumise katse väheses ulatuses, taaskord teadvalt rikkus rahvusvahelist sanktsiooni rakendavates õigusaktides sätestatud keeldu, kui 30.01.2026 kell 12:40 üritas Narva tollipunkti jalakäijate terminali kaudu toimetada viis vasest (kaubakood 7418 10 10) ja ühe tinast kööginõu (kaubakood 8007 00 80) Eesti Vabariigist Euroopa Liidu välisesse riiki, s.o Vene Föderatsiooni. Enne tollikontrolli algust ei soovinud XXX tollile suuliselt ega kirjalikult midagi deklareerida.

Kaup tinast kööginõu (kaubakood 8007) kuulub Nõukogu määruse (EL) nr 833/2014, 31. juuli 2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, artikli 3k lisasse XXIII loetletud kaupade nimekirja. Kaup vasest kööginõu kaubakoodiga 7418 kuulus Nõukogu määruse (EL) nr 833/2014 kohaselt artiklis 3k nimetatud XXIIIE lisas loetletud kaupade hulka. 23.04.2026 määrusega 2026/506 määrati vasktoodetele uus kaubakood Ex 74, mis kuulub määruse artikli 3k lisasse XXIII loetletud kaupade nimekirja. Artikli 3k lg 1 järgi on keelatud otse või kaudselt müüa, tarnida, üle anda või eksportida Venemaa füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele või Venemaal kasutamiseks liidust või väljastpoolt liitu pärit, XXIII lisas loetletud kaupu, mis võivad aidata suurendada eelkõige Venemaa tööstussuutlikkust. XXX kaasas olnud kaup peeti Maksu- ja Tolliameti poolt kinni.

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (edaspidi RSanS) § 3 lg 1 kohaselt on rahvusvaheline sanktsioon välispoliitika meede, mille eesmärk on toetada rahu säilitamist või taastamist, rahvusvahelist julgeolekut, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet, inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse järgimist või muude Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja või Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide saavutamist. RSanS § 6 kohaselt on rahvusvahelise sanktsiooni rikkumine rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmine või keelu rikkumine. Rahvusvahelist sanktsiooni rakendav õigusakt on RSanS § 9 lg 1 tähenduses rahvusvaheline leping, Euroopa Liidu Nõukogu määrus või Eesti Vabariigi seadus, mille alusel kohaldatakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud kohustusi ja keelde. Seega

on Euroopa Liidu Nõukogu määrus nr 833/2014 koos hiljem tehtud muudatustega rahvusvaheline sanktsioon.

KarS § 93[1] lg 1 kohaselt karistatakse rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmise või keelu rikkumise eest rahalise karistusega või kuni viie aastase vangistusega.

Prokurör, olles tutvunud kriminaalasjas kogutud tõenditega, on seisukohal, et XXX esitatud kahtlustus on põhjendatud. Kriminaalasjas kogutud tõendid annavad aluse esitada isikule süüdistus KarS § 93[1] lg 1 - § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises.

Samas näeb KrMS § 202 lg 1 ette, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse otstarbekuse kaalutlustel lõpetaks. KrMS § 202 lg 7 sätestab, et kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib nimetatud paragrahvi lg-tes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada prokuratuur.

Eeltoodu tähendab, et seadusandja on jätnud võimaluse kohaldada õigusrikkuja osas teatud juhtudel ka oportuniteediprintsiipi. See võimaldab isiku suhtes kriminaalmenetluse lõpetamist eeldusel, et isiku huvid ja avalik huvi on omavahel tasakaalus ning kriminaalrepressiooni kohaldamine ei ole tingimata vajalik. Oportuniteediprintsiip on viidud seadusesse sisse paljuski eesmärgiga hoida kokku alati piiratud menetluslikku ressurssi, mille tingimustes ei suuda riik võrdset tähelepanu pöörata kõigile toimepandavatele õiguserikkumistele. Seetõttu tuleks menetlusökonoomika põhimõttest tulenevalt kasutada menetluslikke ressursse võimalikult ratsionaalselt ja tagada seeläbi õigushüvede võimalikult ulatuslik kaitse. Menetlusökonoomia kui oportuniteediprintsiibi üks aspekt viitab vajadusele viia kohtueelne kriminaalmenetlus läbi võimalikult lihtsalt. Pigem tuleb igal konkreetsel juhul kaaluda, kas arvestades teo toimepanija süü suurust ning eri- ja üldpreventiivseid kaalutlusi on võimalik loobuda kriminaalmenetluse jätkamisest.

KrMS § 202 lg-st 1 tulenevalt on oportuniteediprintsiibi kohaldamise esimeseks eelduseks asjaolu, et kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu. KarS § 4 lg 3 kohaselt on teise astme kuritegu süütegu, mille eest on nimetatud seadustikus karistusena ette nähtud tähtajaline vangistus kuni viis aastat või rahaline karistus. Käesolevas kriminaalasjas on XXX etteheidetav tegu kvalifitseeritav KarS § 93[1] lg 1 - § 25 lg 2 järgi, mille eest on karistusena ette nähtud rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus. Seega on tegu teise astme kuriteoga, mille toimepanemise eest ei ole nähtud ette vangistuse alammäära. Järelikult võib antud juhul kriminaalasjas menetluse lõpetada prokuratuur.

Kriminaalmenetluse lõpetamiseks KrMS § 202 alusel on vajalik tuvastada avaliku menetlushuvi puudumine. Praktikast lähtuvalt hinnatakse nimetatud kriteeriumi täidetust läbi eri- ja üldpreventiivsete kaalutluste.

Kahtlustatavana ülekuulamisel antud ütlustest nähtuvalt kirjeldab XXX enda käitumist. Tegu, milles XXX kahtlustatakse, on seadusandja poolt kehtestatud sanktsioonimäärast lähtuvalt käsitletav teise astme kuriteona. Samuti tuleb ka arvestada, et tegu jäi katse staadiumisse. XXX on kriminaalkorras

karistamata, tal on üks kehtiv väärteokaristus, samas ei ole tema suhtes menetluses teisi kriminaalasju. Nimetatud asjaolud viitavad, et kuritegude toimepanemine ei ole kujunenud tema elustiiliks ega sagedaseks käitumismustriks. Karistuse eesmärk on mõjutada inimest tulevikus seaduskuulekalt käituma. Avalik huvi käesoleva kahtlustatava menetlemise osas puudub ka kaalutlusel, et tema suhtes ei ole oodatav avalikkuse eriline usaldus. Samuti ei esine eripreventiivseid kaalutlusi, mis tingiksid vajaduse isiku karistamise järele. Puudub alus arvata, et XXX jätkab kuritegude toimepanemist.

Lisaks annavad prokuröri hinnangul kriminaalmenetlusele allutamise fakt, sellest tingitud vajadus osaleda kahtlustatavana menetlustoimingutel avalikkusele piisavalt mõjusa signaali, et sellistele rikkumistele järgneb riigi reaktsioon isikute põhivabadusi enim piiravate vahendite ehk kriminaalmenetluse näol. Seega on XXX puhul üld- ja eripreventsiooni eesmärkide saavutamine tagatud piisaval määral.

Samuti tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise eeldusena KrMS § 202 lg-st 1 tulenevalt tuvastada, et isiku süü ei ole suur. KrMS § 202 lg 1 raames mõeldakse isiku teosüüd karistusseadustiku mõttes, s.o vaadatakse üksnes konkreetset kuritegu, mitte isikut või tema varasemat käitumist ning erinevaid preventsioone. Seega, süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seadusandja sätestatud karistusraame. Arvestades seadusandja seisukohta, et isikut on võimalik karistada rahalise karistusega viitab sellele, et seadusandja hinnangul ei ole sellise teo toimepanija rikkunud kaalukat kaitset vajavaid ühiskondlikke norme ning tema süü sellist tegu toime pannes võrrelduna kuritegudega, mille eest on ette nähtud raskemad karistused, on väike. Kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku käitumist hinnates on alust asuda seisukohale, et KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventiivseid eesmärke on võimalik saavutada käesoleval juhul isikut kriminaalvastutusele võtmata.

XXX on nõus võtma endale seoses kriminaalmenetluse lõpetamisega kohustuse tasuda kriminaalmenetluse kulud kogusummas 396,81 eurot 5 kuu jooksul. Täiendavate kohustuste määramisel tuleb arvestada nende eesmärgipärasust, proportsionaalsust ja isiku tegelikke võimalusi neid täita. XXX on pensionär ning tema majanduslikku olukorda arvestades kujutab juba 396,81 euro suuruste kriminaalmenetluse kulude tasumine endast arvestatavat rahalist koormust. Seetõttu on talle võimaldatud menetluskulude tasumine viie kuu jooksul. Täiendava rahalise kohustuse määramine suurendaks kohustuste täitmata jäämise riski ega oleks tema maksevõimet arvestades põhjendatud. Üldkasuliku töö kohustuse määramine ei ole käesoleval juhul võimalik, kuna isik elab väljaspool Eesti Vabariiki. Arvestades määruses käsitletud üld- ja eripreventiivseid kaalutlusi, peab prokuratuur menetluskulude tasumise ning sanktsioonipiirangute järgimise kohustust piisavaks ega pea täiendavate kohustuste määramist vajalikuks.

KrMS § 202 alusel kriminaalmenetluse lõpetamine saab toimuda ainult kahtlustatava nõusolekul, mis tähendab ühtlasi, et isik loobub talle inkrimineeritud kuritegudes kohtulahendi taotlemisest, seega ka enda võimalikust õigeksmõistmisest. Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks.

Kui XXX ei täida tähtajaks talle pandud kohustusi, uuendab prokurör KrMS § 202 lg 7 alusel kriminaalmenetluse.

Juhindudes KrMS §-dest 202 lg 7 ja 206, abiprokurör

m ä ä r a s :

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 26930000093 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg: **XXX kohustub**
   2.1. **tasuma kriminaalmenetluse kulud (ekspertiisikulu) kogusummas 396,81 eurot tähtajaks 13.04.2027**;
   2.2. **järgima kõiki Euroopa Liidu Nõukogu määruse nr 833/2014 ning selle muudatuste alusel kehtestatud piiranguid, keelde ja kohustusi ning hoiduma nende rikkumisest kuni p-s 2.1 määratud kohustuse täitmiseni.**
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: tõkendit ei kohaldatud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: XXX juurest tollikontrollis leitud ja ära võetud esemed hävitada KrMS § 126 lg 3 p 4 alusel p-s 2 märgitud kohustuste täitmise järgselt: viis vasest ja üks tinast kööginõu, mis on suletud tollitõkendiga nr ET0072631 ning asuvad Narva piiripunkti hoiukohas.
5. KrMS § 206 lõike 2^1 alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: andmeid ei kogutud.
6. Kriminaalmenetluse kulud: ekspertiisikulu summas 396,81 eurot (vt p 2.1).
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale XXX.

(allkirjastatud digitaalselt)
Anna-Maria Rahamägi

XXX kinnitusel on ta kriminaalmenetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus ning on määruse ja rekvisiidid kätte saanud.